

MERE FOKUS PÅ SOCIALT UDSATTE BØRNEFAMILIER

En opvækst i fattigdom forringer børns opvækst og livschancer – med dårligere sundhed, ringere sociale relationer og lavere uddannelse. Derfor peger **Røde Kors** på behovet for flere tværgående indsatser for udsatte børnefamilier og for en officiel fattigdomsgrænse.

MERE FOKUS PÅ SOCIALT UDSATTE BØRNEFAMILIER

Et stigende antal familier havner i så svære situationer, at de har brug for hjælp for at klare hverdagen. Røde Kors hjælper i øjenhøjde og med nærhed. Men denne hjælp kan ikke stå alene. Der er behov for øget støtte til samfundets mest udsatte familier.

Vi oplever et øget behov for hjælp

Røde Kors griber og støtter mennesker, der befinder sig i vanskelige livssituationer – og som risikerer at falde igennem samfundets sikkerhedsnet. I Danmark gør vi det gennem 20.000 frivillige, der hver eneste uge arbejder for en bedre integration, støtte til ensomme ældre og udsatte børnefamilier.

Vi oplever, at mennesker, som aldrig tidligere har bedt om hjælp, henvender sig til Røde Kors for at få hverdagen til at fungere. Det er hovedsageligt økonomisk dårligt stillede enlige forsørgere, men også socialt

udsatte familier med to voksne – både med en dansk og etnisk minoritets baggrund.

Social udsathed kan have flere ansigter. Marginaliseringen væk fra samfundets fællesskaber er kendetegnet ved en ofte massiv ulighed i livschancer og forskel i personlige ressourcer. Røde Kors oplever hele familier, der sidder fastlåst i kombinationer af forskellige problemer, eksempelvis fysiske eller psykiske sundhedsproblemer, lavt uddannelsesniveau, dårlige boligforhold mm.

Det gør Røde Kors

Røde Kors tager altid udgangspunkt i behov og ønsker hos de familier, som vi hjælper. Frivillige giver praktisk hjælp og følelsesmæssig støtte. Vi viser veje til selvhjælp og gør det lettere at klare hverdagen. Det gør vi ved at styrke familiernes netværk og ved at arbejde med én til én-familievenskab, vejledning, mentorordninger og kompetenceudvikling.

Vores aktiviteter dækker:

- Familiegrupper og -netværk
- Familielejre
- Uddeling af f.eks. julehjælp, beklædningshjælp samt støtte til børns fritidsaktiviteter
- Bisidder og talerørsfunktion
- Samtalegrupper for børn af indsatte og deres forældre/værger
- Kompetenceudvikling gennem lektiehjælp, førstehjælp, information om familierelaterede emner mm.

Succeskriteriet for Røde Kors indsatser er, at familierne ikke længere har brug for vores hjælp.

1.

SÆT EN GRÆNSE FOR FATTIGDOM

Langt de fleste børn og unge i Danmark vokser op i gode og trygge rammer. Det er dog ikke alle børn, der er så heldige. Et stigende antal børn bliver grundet fattigdom og marginalisering allerede tidligt i livet sat tilbage i forhold til deres jævnaldrende. Børnene udsættes for langt flere risikofaktorer i form af dårligere sundhed, forringede uddannelsesmuligheder og skrøbelige sociale netværk.

Et redskab til at vende den udvikling er ganske enkelt at sætte en grænse for, hvad vi som samfund anser for rimeligt. En fattigdomsgrænse synliggør udsathed og giver et fælles overblik.

Røde Kors anbefaler derfor en centralt defineret national fattigdomsgrænse for, hvad vi som samfund anser som rimeligt at leve for. Her kan man blive inspireret af den smertegrænse, som Justitsministeriet og Forbrugerrådet har sat for rådighedsbeløb, når det gælder gældssaner og skattegæld, samt EU's fattigdomsgrænse.

Røde Kors anbefaler, at en fattigdomsgrænse må gælde for alle mennesker, der retmæssigt er borgere i Danmark. Familier, der fx er flygtet og i forvejen har svære individuelle, kulturelle og sproglige udfordringer, bør ikke stilles ringere end danske familier ved særlovgivning om nedsatte sociale ydelser (som fx starthjælp og introduktionsydelse).

Fattige børn i Danmark

Fattigdom er ikke en fast størrelse – og kan måles og opgøres forskelligt. Men fattigdommens konsekvenser er virkelige – og skræmmende. En barndom i fattigdom forringer børns opvækst og livschancer – med dårligere sundhed, ringere sociale relationer og lavere uddannelse.

Kilde: SFI, "Børn og unge i Danmark", 2010.

Mere end 14.600 børn og unge vurderes at være fastholdt i langvarig fattigdom. Det vil sige længere end tre år – tallet er uden studerende forældre. Erfaringer viser, at det er svært at bryde ud af fattigdommen efter tre år. Opgøres det inden for et enkelt år er tallet 65.000 fattige børn og unge".

Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2011.

2.

SAMMENHÆNGENDE OG HURTIG STØTTE TIL UDSATTE FAMILIER

Vi har i Danmark et socialt sikkerhedsnet, der holder hånden under de mennesker, der har mindst. Men nettets huller er for nogle mennesker så store, at de falder igennem. Derfor peger Røde Kors på en mere sammenhængende støtte for socialt udsatte familier – med afskaffelse af loft over generelle ydelser.

Herhjemme har vi både en række specialiserede og generelle sociale ydelser og støtteordninger til børnefamilier. Det er på mange måder en unik kombination, vi som samfund kan være stolte af. Alligevel oplever Røde

Kors, at en række udsatte familier falder igennem – et fald, der ofte medfører store menneskelige omkostninger – særligt for børnene.

Ifølge den sociale lovgivning er det i dag muligt for kommunerne at give en række enkeltydelser til udsatte familier, når eksempelvis vaskemaskinen bryder sammen. Det er ydelser, der bevilges efter en såkaldt transsberegning.

Røde Kors oplever, at den praksis forvaltes meget forskelligt fra kommune til kommune. Og vi oplever, at tildelingen af enkeltydelser er langsommelig og uigenkendskuelig. Det er hverken en langsigtet, værdig eller forebyggende hjælp til familier i en udsat livssituation. En

del af løsningen er at sikre, at de generelle ydelser er på et niveau, så en hverdag for en børnefamilie kan hænge sammen.

Røde Kors er derfor også kritiske over for det loft på 35.000 kroner årligt for børnefamilieydelsen, som Folketinget vedtog i 2010. Ændringerne rammer børnefamilier med tre eller flere børn, og de rammer socialt skævt. Røde Kors vurderer, at de nye regler, når de er fuldt indfaset i 2013, også vil ramme flere af de udsatte børnefamilier, som vi i dag møder gennem vores aktiviteter.

Øget fattigdom i Danmark

Ifølge opgørelser foretaget af bl.a. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2011) er den relative fattigdom steget markant. Det billede kan Røde Kors nikke genkendende til. Hvert år spørges organisationens 220 formænd for lokalafdelingerne om deres møde med udsatte gruppers behov. I september måned 2011 svarede 59 procent af formændene, at de oplever en stigende fattigdom i deres kommune og et stigende behov for hjælp blandt udsatte grupper. Det er hovedsageligt økonomisk dårligt stillede familier, enlige forsørgere samt flygtninge og indvandrere, der i stigende grad henvender sig for at få hjælp

(Det sociale barometer, Røde Kors, september 2011).

3.

MERE STØTTE TIL BØRN AF INDSATTE

Børn skal ikke straffes for deres forældres forbrydelser. Børn af indsatte har et stort behov for støtte og opmærksomhed i dagligheden. Derfor efterlyser vi fælles retningslinjer, bedre vejledninger til fagfolk og en udvidelse af forsøgsordningen med børneansvarlige til alle landets fængsler.

En ofte overset udsat gruppe er de børn og unge, der vokser op med en far eller mor i fængsel.

Kommunerne har efter lovgivningen både en klar forpligtelse til at føre tilsyn med de forhold, som børn og unge lever under, og de har en indsatsforpligtelse til at yde støtte til børn og unge med særlige behov.

Røde Kors mener, at børn af indsatte i langt højere grad bør anerkendes som en udsat målgruppe. Kommunerne skal derfor skrive børn af indsatte ind i de obligatoriske sammenhængende børnepolitikker, som kommunerne er forpligtede til efter serviceloven.

Røde Kors mener desuden, at der bør udarbejdes landsdækkende retningslinjer og vejledning til fagfolk, der i deres arbejde møder børn af indsatte. Herunder at offentlige ansatte, der formidler tilbud om frivilligaktiviteter og netværk. I forhold til Kriminalforsorgen bør forsøgsordningen med børneansvarlige udvides til at omfatte alle institutioner med indsatte.

Derudover er vi opmærksomme på vigtigheden af børnevenlige regler og faciliteter i danske fængsler og arresthuse. Vi anerkender, at der de senere år er sket væsentlige forbedringer inden for kriminalforsorgens område i forhold til besøgsfaciliteter og uddannelse af personale, men vi følger fortsat området tæt i samarbejde med relevante organisationer og foreninger.

Børn af indsatte – en overset risikogruppe

Ca. 4.000 børn og unge vokser op med en far eller mor i fængsel. Det er veldokumenteret, at fængslingen af en forælder kan have store konsekvenser for et barn på grund af savn, oplevelse af skyld og skam, koncentrationsbesvær i skolen, mobning, selvisolation, eksklusion eller stigmatisering.

Røde Kors tilbyder samtalegrupper til børn af indsatte samt deres ikke-indsatte forældre. Det gør vi gennem frivillige, der alle har en professionel børne- og/eller familiefaglig baggrund. I samarbejde med Ungdommens Røde Kors arrangerer vi også ferielejre for børn af indsatte.

4.

INGEN FAMILIER PÅ GADEN

Flere og flere børnefamilier bliver sat på gaden, fordi huslejen ikke kan betales. Udsættelser medfører ofte, at problemer vokser sig større for familierne – især for børnene. Der er derfor behov for konkrete tiltag, der støtter familierne og forebygger udsættelser.

Røde Kors kender til ulykkelige situationer for børnefamilier som følge af udsættelser, og vi bemærker med stor bekymring det stigende antal af udsættelser i Danmark – herunder den formodede større andel af børnefamilier, der udsættes af deres bolig pga. restancer.

Vi ser med stor bekymring på, at Domsstolsstyrelsens statistik viser en stigning i antallet af udsatte familier. Men vi er også bekymrede for, hvorvidt statistikken viser det fulde billede – nogle familier flytter inden fogeden kommer. Problemet kan altså være meget større, end statistikken viser.

Konkret forslår Røde Kors, at børnefamilier, der har svært ved at betale huslejen, sikres flyttehjælp til en billigere bolig inden en udsættelsessag går i gang, eller at udsættelsen på anden vis forebygges. Røde Kors anbefaler tillige at reglerne om varsling fremadrettet også skal gælde for private udlejninger.

Hvis skaden er sket, og en familie er sat på gaden, skal kommunalbestyrelsen ifølge Serviceloven anvise midlertidigt husly mod betaling. Men kommunen er ikke forpligtiget til at stille en varig bolig til rådighed umiddelbart efter udsættelsen. Derfor risikerer børnefamilierne at leve i en periode med flere midlertidige boliger, hvor familien f.eks. bor midlertidigt hos venner og bekendte. Det er en situation, hvor skolegang og tilknytning til sociale

netværk belastes eller umuliggøres.

Røde Kors anbefaler derfor at kommunen fremover skal stille en ny varig bolig til rådighed for børnefamilier, der er varslet udsættelse eller allerede er sat ud af deres bolig.

Boligen skal så vidt mulig stå klar, inden børnefamilien bliver sat ud af boligen, så børn ikke skal gennemleve en udsættelse ved fogedens medvirken. Det skal tilstræbes, at børnene med den ny bolig kan gå i samme skole og beholde deres kammerater. Boligens husleje skal have et niveau, der gør, at budgettet fremadrettet hænger sammen for familien. Den nye bolig skal som udgangspunkt have en lavere husleje end den gamle, så budgettet hænger sammen for familien fremover. Såfremt det ikke er muligt at stille boligen til rådighed inden udsættelsen, skal boligen tilbydes senest en måned efter den effektuerede udsættelse.

Socialministeriets pulje til forebyggelse af udsættelser af lejere i boligsociale områder er et godt initiativ. Gældsrådgivning kan dog ikke stå alene – og slet ikke med puljemidler som ophører om få år. De socioøkonomiske og komplekse problemstillinger som mange familier står overfor, kræver længerevarende sammenhængende indsatser, som altid må tage udgangspunkt i den enkelte families vilkår.

Røde Kors er verdens største humanitære hjælpeorganisation. I 150 år har vi hjulpet nødlidende uden at skele til religion, etnicitet eller politisk overbevisning. I dag er vi over 20.000 frivillige alene i Danmark og har over 100 millioner støtter i hele verden. Vi sikrer, at hjælpen kommer ud der, hvor den gør allermest gavn. I dagligdagen, i krige og under katastrofer. Røde Kors. En verden til forskel.

Læs mere om Røde Kors' arbejde på [RødeKors.dk](https://rodekors.dk) eller kontakt os på info@rodekors.dk